

LAHJAKKAASTI KIRJOITETTU KIRJANEN

Se on miltei hulluuteen saakka sydämistyneen valkokaartilaisen Arkadi Avertshenkon kirjoittama kirja: „Tusin verran veitsiä vallankumouksen selkään”, Pariisi 1921. On mielenkiintoista huomioida, miten kiehumapisteeseensä kuumennut viha on synnyttänyt sekä tavattoman voimakkaita että tavattoman heikkoja kohtia tässä hyvin lahjakkaasti kirjoitetussa kirjassa. Kun tekijä ottaa kertoakseen aiheesta, jota hän ei tunne, tulos on epätaiteellinen. Esimerkkinä siitä on kertomus, jossa kuvataan Leninin ja Trotskin kotielämää. Kiukkua siinä on paljon, mutta yhtäpitävyys totuuden kanssa puuttuu, arvoisa kansalainen Avertshenko! Vakuutan teille, että Leninillä ja Trotskilla on paljon puutteellisuuksia kaikessa, siis muun muassa kotielämässäänkin. Mutta ne on tunnettava ennen kuin niistä voi kirjoittaa lahjakkaasti. Te ette niitä kuitenkaan tunne.

Suurin osa kirjasta käsittelee aiheita, jotka sen sijaan ovat Arkadi Avertshenkolle hyvin tuttuja, elettyjä, moneen kertaan harkittuja ja koettuja. Ihmeteltävän lahjakkaasti on kuvattu entisen, tilanherrojen ja tehtailijoiden, rikkaan, ylensyöneen ja mässäilleen Venäjän edustajien vaikutelmia ja mielialoja. Niin, aivan sellaiselta täytyy vallankumouksen tuntua komentoa pitävien luokkien edustajista. Tulenpalava viha tekee Avertshenkon kertomukset toisinaan — vieläpä suurimmalta osaltaan — hämmästyttävän värikkäiksi. Hänellä on suorastaan mainioita paloja, esim. „Saappaiden polkema ruohoa”, jossa kuvataan kansalaisodan aikaa eläneiden ja elävien lasten sielunelämää.

Mutta todelliseen päätökseen tekijä yltää vasta silloin, kun hän puhuu syömisestä, siitä, kuinka pohatat mässäilivät

ennen Venäjällä, kuinka he söivät Petrogradissa — ei, ei Petrogradissa, vaan Peterburgissa — neljääntoista ja puoleen ja viiteenkymmeneen ruplaan j.n.e. Tekijä kuvaillee sitä ihan hekumoiden: nämä asiat hän tietää, niistä hänellä on monenkertaista kokemusta ja tuntemusta, niissä hän ei erehdy. Asiantuntemus ja vilpittömyys on suorastaan poikkeuksellista.

Viimeisessä kertomuksessa „Sirpaleita pirstotusta” kuvataan Krimillä Sevastopolissa olevaa entistä senaattoria, joka „oli ollut rikas, antelias ja tuttavuussuhteissa vaikutusvaltaisiin henkilöihin”, mutta „nyt on päiväpalkalla lastaamassa ja lajittelemassa ammuksia ammusvarikossa”, ja sitten „Viipurin puolen parhaimpana pidetyn valtavan metallitehtaan” entistä johtajaa. „Hän on nyt kauppa-apulaisena komissioliikkeessä ja on viime aikoina hankkinut tiettyä kokemustakin myytäväksi tarjottujen käytettyjen naistenkappojen ja samettipäällysteisten leluharhujen hinnoittelussa”.

Molemmat vanhuksat muistelevat entisiä aikoja, Pietarin iltaruskoja, katuja, teattereita ja tietysti „Karhussa”, „Wienissä” ja „Pienessä Jaroslavetsissa” olleita syöminkejä j.n.e. Ja muistojen ketju katkeaa huudahduksiin: „Mitä pahaa me heille teimme? Kenen tiellä olimme?”... „Mitä haittaa oli heille kaikesta tästä?”... „Minkä vuoksi he tekivät Venäjälle niin?”...

Arkadi Avertshenko ei voi ymmärtää, minkä vuoksi. Työläiset ja talonpojat ymmärtänevät sen vaivattomasti eivätkä kaipaa selityksiä.

Mielestäni eräät kertomukset ansaitsevat tulla uudelleen julkaistuiksi. Lahjakkuudelle on annettava tunnustus.

„Pravda” № 263,
marraskuun 22 pñä 1921
Allekirjoitus: N. L e n i n

Julkaistaan
„Pravda” lehden tekstin
mukaan